

Ministru kabineta noteikumi Nr.857

Rīgā 2005.gada 15.novembrī (prot. Nr.66 1.§)

Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

*Izdoti saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma
12.panta ceturto daļu un 43.panta pirmo daļu*

I. Vispārīgais jautājums

1. Noteikumi nosaka sociālās garantijas bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē (turpmāk — bērns), kā arī bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas (turpmāk — pilngadību sasniedzis bērns).

II. Bērna finansiālais atbalsts

2. Aizbildnis, audžuģimene, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs vai internātskolas direktors (turpmāk — ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējs), kura aprūpē nodots bērns, bērnam naudas līdzekļu veidā sniegtos fiziskas vai juridiskas personas dāvinājumus un ziedojumus nogulda kredītiestādes kontā, kas atvērts uz bērna vārda.

3. Bērnam, kurš ir ievietots internātskolā un kuram nav iecelts aizbildnis, pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, katru mēnesi izmaksā finanšu līdzekļus personiskiem izdevumiem. Izmaksāto līdzekļu apmērs nav mazāks par 15procentiem no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

4. Ja bez vecāku gādības palikušajam bērnam ārpusģimenes aprūpes laikā nomirst vecāki vai viens no vecākiem, ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējs sadarbībā ar bāriņtiesu, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, kārtā jautājumu par apgādnieka zaudējuma pensijas vai sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršanu.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

5. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs vai internātskolas direktors bērnam piešķirto apgādnieka zaudējuma pensiju vai sociālā nodrošinājuma pabalstu pārskaita kredītiestādes kontā, kas atvērts uz bērna vārda.

6. Pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, sedz ar bērna izglītošanu un uzturēšanos izglītības iestādē saistītos izdevumus.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

III. Apliecība sociālo garantiju nodrošināšanai un tās izsniegšanas kārtība

7. Bērnā vecumā no septiņiem gadiem, kā arī pilngadību sasniegušajam bērnam bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, izsniedz vienota parauga apliecību sociālo garantiju nodrošināšanai (turpmāk — apliecība) (1.pielikums). Pilngadību sasniegušajam bērnam apliecību izsniedz, ja viņš nepārtraukti klātienē turpina mācības kādā no Izglītības likumā noteiktajām izglītības pakāpēm (pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un saskaņā ar izglītības jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteikto kārtību sekmīgi apgūst izglītības programmu.

(Grozīts ar MK 14.11.2006. noteikumiem Nr.926; MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

8. Apliecību izsniedz, pamatojoties uz bāriņtiesas lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

9. Apliecības izgatavošanu pēc bāriņtiesas pieprasījuma nodrošina Bērnu un ģimenes lietu ministrija (turpmāk — ministrija). Apliecības bāriņtiesām izsniedz bez maksas.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

10. Pirmo reizi apliecību izsniedz un tās derīguma termiņu (ne ilgāku par trim gadiem) nosaka bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

11. Atkārtoti apliecību izsniedz un tās derīguma termiņu (ne ilgāku par trim gadiem) nosaka bāriņtiesa atbilstoši ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēja atrašanās vietai vai tās izglītības iestādes atrašanās vietai, kurā mācās pilngadību sasniegušais bērns.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

12. Pilngadību sasniegušajam bērnam apliecību izsniedz katru gadu līdz attiecīgā mācību gada 1.oktobrim.

(MK 14.11.2006. noteikumu Nr.926 redakcijā)

13. Bāriņtiesa piecu darbdienu laikā pēc lēmuma par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņemšanas iesniedz ministrijā vai nosūta tai pa pastu:

13.1. pieprasījumu apliecības izgatavošanai (turpmāk — apliecības pieprasījums) (2.pielikums);

13.2. bērna fotogrāfiju (3 x 4 cm);

13.3. apliecinātu bāriņtiesas lēmuma par bērna ārpusģimenes aprūpi kopiju vai norakstu.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

14. Par apliecības pieprasījuma nosūtīšanu ministrijai bāriņtiesa izdara attiecīgu ierakstu apliecību reģistrācijas žurnālā (turpmāk — reģistrācijas žurnāls) (3.pielikums).

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

15. Ja apliecību pieprasa atkārtoti, bāriņtiesa ministrijā iesniedz šo noteikumu 13.1. un 13.2.apakšpunktā minētos dokumentus.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

16. Ja pieprasa apliecību pilngadību sasniegušajam bērnam, papildus šo noteikumu 13.1. un 13.2.apakšpunktā minētajiem dokumentiem ministrijā iesniedz izglītības iestādes izziņu, kas apliecina, ka minētais bērns mācās klātienē un saskaņā ar izglītības jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteikto kārtību sekmīgi apgūst attiecīgo izglītības programmu šajā iestādē.

(Grozīts ar MK 14.11.2006. noteikumiem Nr.926)

17. Ministrija piecu darbdienu laikā nodrošina apliecības izgatavošanu un izsniedz to pieprasītājam, izdarot par to attiecīgu ierakstu apliecību uzskaites žurnālā (turpmāk — uzskaites žurnāls) (4.pielikums).

(Grozīts ar MK 14.11.2006. noteikumiem Nr.926)

17.¹ Šo noteikumu 15.punktā noteiktajā gadījumā bērns vai pilngadību sasniegušais bērns, saņemot jauno apliecību, bāriņtiesā vienlaikus nodod iepriekš izdoto apliecību. Nodoto apliecību bāriņtiesa divu nedēļu laikā iesniedz ministrijā vai nosūta tai pa pastu.

(MK 14.11.2006. noteikumu Nr.926 redakcijā, kas grozīta ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

18. Ja apliecība nozaudēta, atņemta vai bojāta, bāriņtiesa ministrijā iesniedz apliecības pieprasījumu un bērna vai viņa likumiskā pārstāvja rakstisku paskaidrojumu. Šādā gadījumā ministrija nodrošina apliecības izgatavošanu piecu darbdienu laikā.

(Grozīts ar MK 14.11.2006. noteikumiem Nr.926; MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

19. Septiņu darbdienu laikā pēc bērna ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās bāriņtiesa par to rakstiski informē ministriju, pievienojot dokumentu, kas pamato ārpusģimenes aprūpes izbeigšanos, un iepriekš izsniegto apliecību.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

20. Ministrija šo noteikumu 15., 18. un 19.punktā minētās apliecības anulē, iekļauj nederīgo apliecību sarakstā un izdara attiecīgu ierakstu uzskaites žurnālā, norādot anulēšanas iemeslu un datumu. Šo noteikumu 15. un 19.punktā minētās apliecības iznīcina atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka dokumentu iznīcināšanas kārtību.

(MK 14.11.2006. noteikumu Nr.926 redakcijā)

IV. Atvieglojumi bērnam pirms un pēc pilngadības sasniegšanas

21. Bērnam un pilngadību sasniegušajam bērnam, uzrādot apliecību, ir tiesības izmantot braukšanas maksas atvieglojumus sabiedriskajā transportā.

22. Pašvaldības saistošajos noteikumos ir tiesīgas noteikt papildu atvieglojumus bērnam, kā arī pilngadību sasniegušajam bērnam.

V. Informēšana par sociālajām garantijām

23. Ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējs sešus mēnešus pirms bērna pilngadības sasniegšanas informē pašvaldību, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, par laiku, kad bērnam beidzas ārpusģimenes aprūpe un viņam būs nepieciešams atbalsts izglītības iegūšanā un patstāvīgās dzīves uzsākšanā, kā arī palīdzība dzīvokļa jautājuma risināšanā.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

24. Ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējs sadarbībā ar bāriņtiesu sešus mēnešus pirms bērna pilngadības sasniegšanas viņu rakstiski informē par tiesībām saņemt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, braukšanas maksas atvieglojumus, kā arī atbalstu izglītības iegūšanā un patstāvīgās dzīves uzsākšanā.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

VI. Atbalsts pilngadību sasniegušajam bērnam patstāvīgas dzīves uzsākšanai

25. Ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējs pēc ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniegšanas izbeigšanas nodod pilngadību sasniegušajam bērnam viņa lietošanā esošo apģērbus un apavus.

26. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas pilngadību sasniegušajam bērnam izmaksā naudas līdzekļus patstāvīgas dzīves uzsākšanai, kuru apmērs nav mazāks par divu sociālā nodrošinājuma pabalstu apmēru. Minētos izdevumus sedz no attiecīgajai institūcijai kārtējam gadam paredzētajiem līdzekļiem.

27. Pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās audžuģimenē, pie aizbildņa vai internātskolā pilngadību sasniegušajam bērnam izmaksā naudas līdzekļus patstāvīgas dzīves uzsākšanai, kuru apmērs nav mazāks par divu sociālā nodrošinājuma pabalstu apmēru.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

28. Pašvaldība likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" noteiktajā kārtībā sniedz pilngadību sasniegušajam bērnam palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.

29. Līdz dzīvojamās telpas piešķiršanai pilngadību sasniegušajam bērnam pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, sedz ar dzīvojamās telpas īri saistītos ikmēneša izdevumus.

(Grozīts ar MK 14.11.2006. noteikumiem Nr.926; MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

30. Pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās pilngadību sasniegušajam bērnam piešķir vienreizēju pabalstu sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei. Minētā pabalsta apmērs nedrīkst būt mazāks par 175 latiem. Tā ir puse no summas, kas nepieciešama, lai aprīkotu mājokli ar nepieciešamo sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra minimumu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (5.pielikums). Pabalstu atļauts izsniegt arī sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra veidā.

(Grozīts ar MK 25.09.2007. noteikumiem Nr.650)

31. Ja pilngadību sasniegušais bērns turpina mācības vispārējās vai profesionālās izglītības iestādē, kas ir tiesīga izsniegt valsts atzītus vispārējās izglītības vai valsts atzītus profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājošus dokumentus, un saskaņā ar izglītības jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteikto kārtību sekmīgi apgūst izglītības programmu, pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem, kas nav mazāks par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru.

(MK 25.09.2007. noteikumu Nr.650 redakcijā)

31.¹ Ja pilngadību sasniegušais bērns turpina studijas augstskolā vai koledžā, kas ir tiesīga izsniegt valsts atzītus diplomus, un saskaņā ar studiju procesu regulējošajos

normatīvajos aktos noteikto kārtību sekmīgi apgūt studiju programmu, pašvaldība, kuras bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem, kas nav mazāks par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru. Pabalsta izmaksu aptur studiju pārtraukuma laikā un to atjauno, ja studijas tiek atsāktas. Par studiju pārtraukšanu studiju procesu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pilngadību sasniegušajam bērnam ir pienākums nekavējoties informēt pašvaldību, kura izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem.

(MK 25.09.2007. noteikumu Nr.650 redakcijā; punkts stājas spēkā 01.01.2008.; skat. 36.¹ punktu)

31.² Pašvaldība šo noteikumu 31. un 31.¹ punktā noteiktā pabalsta piešķiršanai ne mazāk kā divas reizes gadā pieprasa informāciju no izglītības iestādes, augstskolas vai koledžas par to, ka pilngadību sasniegušais bērns turpina sekmīgi apgūt izglītības programmu vai studiju programmu.

(MK 25.09.2007. noteikumu Nr.650 redakcijā)

32. Pašvaldība, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, sniedzot psihosociālo un materiālo atbalstu, veic nepieciešamos pasākumus pilngadību sasniegušā bērna integrēšanai sabiedrībā.

VII. Noslēguma jautājumi

33. Šo noteikumu III nodaļa stājas spēkā ar 2006.gada 1.janvāri.

34. Apliecību, kura saskaņā ar labklājības ministra noteikto kārtību izgatavota līdz 2005.gada 31.decembrim, izmanto sociālo garantiju saņemšanai līdz tās derīguma termiņa beigām.

(MK 10.01.2006. noteikumu Nr.35 redakcijā)

35. Noteikumos noteiktās sociālās garantijas attiecas arī uz tiem bērniem un pilngadību sasniegušajiem bērniem, par kuru ārpusģimenes aprūpi lēmumu ir pieņēmusi rajona (pilsētas) Tautas deputātu padomes izpildkomiteja vai pagasta (pilsētas) Tautas deputātu padome.

36. Šo noteikumu 30. un 31.punktā minētā norma par pabalsta apmēru stājas spēkā ar 2006.gada 1.janvāri.

36.¹ Šo noteikumu 31.¹ punkts stājas spēkā ar 2008.gada 1.janvāri.

(MK 25.09.2007. noteikumu Nr.650 redakcijā)

37. Līdz 2005.gada 31.decembrim minimālais pabalsta apmērs sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei ir 100 latu.

38. Līdz 2005.gada 30.decembrim šo noteikumu 31.punktā minētā pabalsta minimālais apmērs ir 21 lats.

39. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumus Nr.254 "Noteikumi par sociālajām garantijām bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem" (Latvijas Vēstnesis, 1999, 231./232.nr.).

Ministru prezidenta vietā — finanšu ministrs O.Spurdziņš

Bērnu un ģimenes lietu ministra vietā — satiksmes ministrs A.Šlesers